

NOTĂ-INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (în continuare – <i>Proiectul de lege</i>) a fost elaborat de Ministerul Apărării, conform prevederilor art. 23 alin. (1) și (2) lit. c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea realizării acțiunii 11.4.1 de la Obiectivul 11.4 („<i>Reevaluarea competențelor organelor securității statului prin definirea clară a atribuțiilor, evitarea dublărilor de competențe și creșterea abilităților de anticipare a riscurilor de securitate</i>”) din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 636/2019.</p> <p>Scop principal al proiectului de lege constă în consolidarea sistemului organelor securității statului, prin asigurarea cadrului legal necesar pentru fortificarea capacităților de management al securității naționale (inclusiv securității militare), precum și sporirea nivelului capabilităților de avertizare timpurie și anticipare a riscurilor la securitatea militară a statului.</p> <p>Elaborarea și promovarea proiectului în cauză derivă inclusiv din necesitatea realizării obiectivelor incluse în:</p> <ul style="list-style-type: none">- Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 153/2011;- Strategia națională de apărare și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018-2022, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 134/2018;- Strategia militară și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei militare pentru anii 2018-2022, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 961/2018. <p>Contextual, menționăm că, potrivit art. 1 al Legii securității statului nr. 618/1995, securitatea statului este parte integrantă a securității naționale, iar prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte.</p> <p>De asemenea, art. 1 al Legii privind organele securității statului nr. 619/1995 stabilește că organele securității statului sunt structuri specializate ale puterii executive, menite să asigure, în limita competenței lor, securitatea statului Republica Moldova.</p> <p>Totodată, potrivit Concepției securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Legea nr. 112/2008, obiectivele securității naționale a Republicii Moldova, se referă la asigurarea și apărarea independenței, suveranității, integrității teritoriale, ordinii constituționale, dezvoltării democratice, securității interne, consolidarea statalității Republicii Moldova, printre care un loc separat, în acest sens, îi revine apărării și promovării valorilor, intereselor și obiectivelor naționale.</p>

Deci, securitatea națională, în primul rând, prezumă securitatea statului. Or, prin prisma prevederilor pct. 3 al Concepției menționate *supra*, sistemul securității naționale al Republicii Moldova include ansamblul de structuri administrative ale statului, instituții ale societății care au rolul de a realiza, a proteja și a promova interesele naționale ale țării. Totodată, sistemul securității naționale al Republicii Moldova este un mecanism de interacțiune între componentele pe care le include, bazat pe interesele naționale și pe valorile societății moldovenești, menit să asigure realizarea obiectivelor strategice ale țării.

Mai mult ca atât, în pct. 1.2 al Concepției menționate *supra* este stabilit că „*securitatea națională a Republicii Moldova se realizează prin măsuri adecvate de natură politică, economică, diplomatică, socială, juridică, educativă, administrativă și militară*”, iar în pct. 3 alineatul trei este stipulat în mod expres că „*din sectorul securității naționale al Republicii Moldova fac parte instituțiile de stat cu atribuții în domeniul securității statului, care activează în temeiul legislației Republicii Moldova și care au ca obiectiv îndeplinirea sarcinilor de protecție a cetățenilor și a statului*”.

Adițional la aceasta, pct. 5.1 din Strategia securității naționale, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 153/2011, prevede că la formarea și la realizarea politicii de asigurare a securității naționale participă organele securității și ale apărării statului (**Ministerul Apărării**, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Serviciul Grăniceri și Serviciul Vamal), precum și Forțele Armate care sunt destinate asigurării securității militare și au următoarele misiuni: apărarea independenței, integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova”.

În aceeași ordine de idei, subliniem că, în conformitate cu art. 57 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, „*serviciul militar este satisfăcut în cadrul forțelor militare, destinate apărării naționale, pazei frontierei și menținerii ordinii publice, în condițiile legii*”, iar la art. 108 din Constituție este prevăzut că „*Forțele Armate sunt subordonate exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale*”.

Concomitent, art. 10 din Legea nr. 215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova prevede că în caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, Forțele Armate efectuează paza frontierei de stat în conformitate cu prevederile legislației cu privire la apărarea națională, iar paza frontierei de stat în spațiul aerian se efectuează de către Forțele Aeriene ale Armatei Naționale, în conformitate cu legislația în vigoare.

Mai mult ca atât, în art. 87 din Constituție este stabilit că Președintele Republicii Moldova este comandantul suprem al forțelor armate și acesta poate declara, cu aprobarea prealabilă a Parlamentului, mobilizarea parțială sau generală, iar în caz de agresiune armată îndreptată împotriva țării, întreprinde măsuri pentru respingerea agresiunii, declară stare de război și informează despre aceasta, neîntârziat, Parlamentul. De asemenea, în alineatul (4) al articolului nominalizat anterior se indică că Președintele Republicii Moldova poate întreprinde și alte măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice, în limitele și în condițiile legii.

Accentuăm că, în conformitate cu art. 108 alin. 1) din Constituție, forțele armate sunt subordonate exclusiv voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale.

În acest sens, reiterăm că, securitatea națională a Republicii Moldova constituie o stare de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării Republicii Moldova ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil.

Mai mult ca atât, de rînd cu organele securității statului, prin prisma controlului exercitat de Parlament, Ministerul Apărării, de asemenea, este supus controlului parlamentar prin audieri și raportări asupra activității desfășurate, atât în plenul Parlamentului, cât și în cadrul Comisiei parlamentare securitatea națională, apărare și ordine publică.

Subliniem că, potrivit responsabilităților încredințate prin lege, Ministerul Apărării, similar structurilor ce fac parte din actualul sistem al organelor securității statului, realizează inclusiv următoarele atribuții:

- apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova;
- desfășurarea activității informative pentru asigurarea securității militare a statului;
- desfășurarea activității de contrainformații și contraspionaj pentru descoperirea, prevenirea și contracararea tentativelor și acțiunilor informative și subversive ce atentează la securitatea militară a statului;
- asigurarea unui sistem de măsuri de protecție a secretelor de stat în cadrul structurii militare;
- asigurarea, conform competenței, a Parlamentului, a Președintelui Republicii Moldova și a Guvernului cu informații, necesare soluționării unor probleme legate de asigurarea securității militare a statului;
- participarea la prevenirea și combaterea terorismului.

Respectiv, cele invocate *supra* denotă faptul că asigurarea apărării independenței, integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova este de neperceput fără implicarea directă a Ministerului Apărării care, de fapt, își exercită misiunile și atribuțiile nemijlocit în calitate de organ al securității statului.

Suplimentar, remarcăm că, în rezultatul efectuării unui studiu comparativ, s-a constatat, ca exemplu, că în art. 6 din Legea privind securitatea națională a României nr. 51/1991 (republicată în Monitorul Oficial al României nr. 190 din 18 martie 2014), din organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale face parte și Ministerul Apărării Naționale al României.

În contextul celor expuse, avînd în vedere că Ministerul Apărării este organul central de specialitate al administrației publice, care asigură securitatea militară a statului prin realizarea politicii guvernamentale privind organizarea și pregătirea sistemului național de apărare, prevenirea și combaterea riscurilor și amenințărilor cu caracter militar, coordonarea și conducerea activităților în domeniul apărării naționale, consolidarea și dezvoltarea capabilităților Armatei Naționale și pregătirea acestora pentru executarea misiunilor de apărare a țării, în scopul garantării suveranității, integrității teritoriale, independenței și unității statului, includerea acestuia în sistemul organelor securității statului este necesară și justificată.

Prin urmare, în acest context și reieșind din rolul Ministerului Apărării în cadrul sectorului de securitate națională, aceste aspecte necesită o reglementare corespunzătoare, transpusă în legislația din domeniu.

Astfel, este indispensabil de a opera, în regim de urgență, amendamente la Legea securității statului nr. 618/1995 și Legea nr. 619/1995 privind organele securității statului, prin includerea Ministerului Apărării în sistemul organelor securității statului.

**Descrierea gradului de compatibilitate
pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale
cu legislația Uniunii Europene**

Proiectul actului legislativ în speță nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și nu contravine legislației comunitare.

**Principalele prevederi ale proiectului
și evidențierea elementelor noi**

Proiectul vizat prevede operarea amendamentelor la Legea securității statului nr. 618/1995 și Legea nr. 619/1995 privind organele securității statului, prin includerea Ministerului Apărării în sistemul organelor securității statului (*art. I și art. II pct. 2 din Proiect*) și definirea clară a atribuțiilor acestuia în calitate de organ al securității statului (*art. II pct. 1 și 3 din Proiect*).

Totodată, avînd în vedere modificarea pe parcursul anilor a cadrului normativ (*Legea nr. 970/1992 cu privire la protecția socială și juridică a militarilor și a membrilor familiilor lor, a cetățenilor care trec pregătirea militară* a fost abrogată prin *Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, Legea nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție* a fost abrogată prin *Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului*, iar *Legea nr. 806/1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne* a fost abrogată prin *Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri*), prezentul proiect prevede modificarea sub aspect redacțional a art. 22 din Legea nr. 619/1995, fără a schimba esența juridică a acestuia (*art. II pct. 4 din Proiect*).

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu implică cheltuieli financiare suplimentare din contul Bugetului de Stat.

**Modul de încorporare a actului
în cadrul normativ în vigoare**

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (în speță – *Legea securității statului nr. 618/1995 și Legea nr. 619/1995 privind organele securității statului*) se încorporează perfect în sistemul actelor legislative în vigoare, este corelat cu prevederile cadrului legal în vigoare, cu care se află în conexiune, iar modificările propuse nu afectează concepția generală sau caracterul unitar al actelor legislative amendate.

Aplicarea proiectului de lege urmează să fie asigurată prin ajustarea unor prevederi ale actelor normative care parțial sau integral reglementează domeniul de securitate și apărare națională a Republicii Moldova.

În acest context, art. III din proiect, la alin. (1), stabilește în sarcina Guvernului ca, în termen de până la 6 luni de la data intrării în vigoare a legii, să prezinte Parlamentului propuneri de modificare a legislației pentru a o aduce în concordanță cu prevederile noii legi și să-și ajusteze actele normative proprii.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În temeiul prevederilor art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege urmează a fi expediat spre avizare în adresa Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Informații și Securitate.

Concomitent, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, proiectul de lege urmează a fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (<https://www.army.md>), la compartimentul „*Transparența Decizională*”, rubrica „*Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei*” și „*Anunțurile privind organizarea consultării publice*”, precum și pe platforma guvernamentală <https://particip.gov.md> (în directoriul „*Modul de participare – Proiecte – Ministere – Ministerul Apărării*”).

Constatările expertizei anticorupție

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 35 ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 25 alin. (3) lit. a) și art. 28 ale Legii integrității nr. 82/2017, proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție, care va fi efectuată de către Centrul Național Anticorupție.

Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu necesită a fi supus expertizei de compatibilitate.

Constatările expertizei juridice

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 37 ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice, care va fi efectuată de către Ministerul Justiției.

Constatările altor expertize

Proiectul de lege nu necesită a fi supus altor expertize.

Ministrul apărării

Alexandru PÎNZARI